

Калініченко Артем В'ячеславович

*здобувач кафедри економіки та фінансів підприємства
Державного торговельно-економічного університету*

Kalinichenko Artem

*Applicant of the Department of Economics and Finance of Business
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0009-0004-9211-3981

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-10-11463

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

ASSESSMENT OF THE FINANCIAL STABILITY OF AN ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF CURRENT CHALLENGES

Анотація. Вступ. Сучасні умови господарювання характеризуються високим рівнем невизначеності, зумовленою тривалими військовими діями, дестабілізацією фінансово-кредитної системи, різкими коливаннями валютного курсу та прискореними інфляційними процесами. У цьому контексті фінансова стійкість виступає не лише як індикатор економічного здоров'я підприємства, а й як стратегічний ресурс його виживання. Вона забезпечує здатність компанії підтримувати платоспроможність, виконувати зобов'язання перед контрагентами, зберігати операційну стабільність та ефективно реагувати на зовнішні шоки. Крім того, високий рівень фінансової стійкості створює передумови для залучення інвестицій, реалізації інноваційних проектів, підвищення кредитного рейтингу та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Саме фінансово стійкі підприємства здатні не лише вижити в умовах кризи, а й використовувати її як можливість для трансформації та подальшого зростання.

Мета. Мета дослідження – визначити особливості оцінки фінансової стійкості та трактування її результатів для підприємств, що здійснюють діяльність в умовах воєнного стану. Дослідження має на меті адаптувати існуючі методики оцінки фінансової стійкості до реалій воєнної економіки, врахувати специфіку формування активів і капіталу в умовах кризи, а також запропонувати рекомендації щодо інтерпретації показників стійкості з урахуванням нетипових обставин функціонування підприємств.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є нормативно-правові акти, що регулюють фінансову звітність та бухгалтерський облік в умовах воєнного стану, фінансова звітність реальних підприємств різних галузей за періоди до та під час кризи, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з питань фінансової стійкості, антикризового управління та адаптації аналітичних підходів у умовах високої невизначеності.

У процесі дослідження застосовано методи теоретичного узагальнення та систематизації – для визначення сутності фінансової стійкості в екстремальних умовах; економічного аналізу та фінансової діагностики – для розрахунку й інтерпретації ключових показників з урахуванням воєнної реальності; порівняльного аналізу – для оцінки динаміки фінансової структури підприємств; моделювання та сценарного аналізу – для прогнозування впливу інфляції, девальвації та логістичних ризиків; а також метод логічного узагальнення – для формулювання наукових висновків і практичних рекомендацій.

Результати. У науковій статті висвітлено особливості оцінки та інтерпретації фінансової стійкості підприємств у контексті воєнного стану як надзвичайного економічного середовища. Показано, що класичні методи фінансового аналізу виявляються недостатньо ефективними через радикальну непередбачуваність подій, фізичне пошкодження чи втрату активів, розрив логістичних ланцюгів, а також обмежений доступ до ринків збуту та джерел фінансування. Запропоновано трактувати фінансову стійкість не як стан стабільності, а як здатність до виживання – зберігання мінімальної платоспроможності, організаційної цілісності та потенціалу для подальшого відновлення.

Запропоновано адаптовані нормативні значення ключових показників фінансової стійкості (ліквідності, автономії, рентабельності), які враховують можливість тимчасового зниження ефективності діяльності заради збереження бізнесу. Також проаналізовано сучасні методичні підходи до діагностики стійкості – від традиційного коефіцієнтного аналізу до інтегральних методів (зокрема, таксономічного підходу та методу евклідової відстані) – і обґрунтовано доцільність їхнього поєднання в умовах кризи.

Результати дослідження сприяють удосконаленню механізмів фінансової діагностики, підвищенню якості управлінських рішень за умов високої невизначеності та розробці антикризових стратегій, спрямованих не лише на короткострокове виживання, а й на збереження ресурсів для післявоєнного відновлення. Висновки статті мають практичну цінність для керівників підприємств, аудиторів, інвесторів, а також державних установ, що реалізують програми підтримки бізнесу в умовах воєнної економіки.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку галузевих моделей оцінки, інтеграцію нефінансових чинників (географічне розташування, кіберзахист), створення цифрових інструментів моніторингу в реальному часі та аналіз зв'язку між фінансовою стійкістю та післявоєнним відновним потенціалом. Таким чином, забезпечення фінансової стійкості в умовах війни є не лише умовою виживання окремого бізнесу, а й стратегічною передумовою макроекономічного відновлення України.

Ключові слова: фінансова стійкість, оцінка фінансової стійкості, фінансова стійкість в умовах війни, кризові чинники впливу, показників фінансової стійкості підприємств.

Summary. Introduction. Contemporary business conditions are marked by a high degree of uncertainty driven by prolonged military operations, destabilization of the financial and credit system, sharp exchange rate fluctuations, and accelerated inflationary processes. In this context, financial stability serves not only as an indicator of a company's economic health but also as a strategic resource for its survival. It enables enterprises to maintain solvency, fulfill obligations to counterparties, preserve operational continuity, and respond effectively to external shocks. Moreover, a high level of financial stability creates prerequisites for attracting investment, implementing innovative projects, improving credit ratings, and strengthening competitive market positions. It is precisely financially stable enterprises that can not only survive crises but also leverage them as opportunities for transformation and future growth.

Purpose. The aim of this study is to examine the peculiarities of assessing financial stability and interpreting its indicators for enterprises operating under martial law. The research seeks to adapt existing financial stability assessment methodologies to the realities of a wartime economy, account for the specific formation of assets and capital during crisis conditions, and provide practical recommendations for interpreting stability indicators in light of the extraordinary circumstances affecting business operations.

Materials and methods. The study draws on regulatory legal acts governing financial reporting and accounting under martial law, financial statements of real enterprises across various sectors from both pre-war and wartime periods, and scholarly works by Ukrainian and international researchers on financial stability, crisis management, and the adaptation of analytical approaches under high uncertainty. The research employs theoretical generalization and systematization to define the essence of financial stability in extreme conditions; economic analysis and financial diagnostics to calculate and interpret key indicators in the context of wartime realities; comparative analysis to assess changes in enterprises' financial structures; scenario analysis and modeling to forecast the impact of inflation, currency devaluation, and logistical risks; and logical generalization to formulate scientific conclusions and practical recommendations.

Results. The article highlights the specific challenges of evaluating and interpreting financial stability in the context of martial law as an extraordinary economic environment. It demonstrates that traditional financial analysis methods prove insufficient due to the extreme unpredictability of events, physical damage or loss of assets, disrupted supply chains, and limited access to markets and financing sources. The study proposes redefining financial stability not as a state of equilibrium but as a capacity for survival – maintaining minimal solvency, organizational integrity, and recovery potential.

Adapted benchmark values for key financial stability indicators (liquidity, autonomy, profitability) are proposed, acknowledging the acceptability of temporarily reduced operational efficiency for the sake of business continuity. The paper also reviews contemporary methodological approaches – from traditional ratio analysis to integrated techniques such as taxonomic methods and Euclidean distance modeling – and justifies the effectiveness of their combined application in crisis conditions.

These findings contribute to refining financial diagnostic tools, enhancing the quality of managerial decision-making under uncertainty, and developing anti-crisis strategies aimed not only at short-term survival but also at preserving resources for post-war recovery. The conclusions offer practical value for enterprise executives, auditors, investors, and government agencies implementing business support programs in a wartime economy.

Discussion. Future research should focus on developing sector-specific assessment models, integrating non-financial factors (e.g., geographic location, cybersecurity), creating real-time digital monitoring tools, and analyzing the link between financial stability and post-war recovery potential. Thus, ensuring financial stability during wartime is not only a condition for individual business survival but also a strategic prerequisite for Ukraine's macroeconomic recovery.

Key words: financial stability, assessment of financial stability, financial stability under wartime conditions, crisis impact factors, financial stability indicators of enterprises.

Постановка проблеми. Оцінка та прогнозування фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану є надзвичайно складним завданням, оскільки збройний конфлікт генерує масштабні форс-мажорні обставини, які виходять далеко за межі звичайних економічних ризиків. Такі обставини не лише радикально обмежують можливості для здійснення господарської діяльності — вони можуть призводити до повної зупинки виробництва, фізичного знищення активів, втрати людських ресурсів, порушення логістичних ланцюгів та недоступності ринків збуту. Характерною рисою форс-мажору є його екстремальна непередбачуваність, раптовість та об'єктивна неможливість уникнення наслідків, що робить традиційні методи фінансового аналізу, засновані на припущенні стабільності середовища, малоєфективними або навіть некоректними. У цьому контексті поняття «фінансова стійкість» втрачає свою класичну інтерпретацію, і для аналітиків, управлінців та експертів набагато актуальнішим стає питання не стільки стабільності, скільки здатності до виживання — тобто збереження мінімально необхідних ресурсів, функціональної цілісності організації та потенціалу для подальшого відновлення після кризи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теоретичних і методичних підходів до управління фінансовою стійкістю господарюючих суб'єктів отримали ґрунтовне висвітлення у дослідженнях вітчизняних учених, зокрема Іванюк У. та Хамар Я. [1], Теницька Н. і Гришко Ю. [2], Денисенко М. [3], Яцух О., Захарова Н. [4] та інші.

Наукові дослідження, присвячені оцінці фінансової стійкості підприємств у умовах глобальних та локальних викликів, набули особливої актуальності в контексті воєнного стану та глибокої економічної нестабільності. Зокрема, такі науковці, як Костенко Ю., Короленко О. та Гузь М. [5] аналізують специфіку діагностики фінансової стійкості та особливості інтерпретації її показників для компаній, які функціонують за умов збройного конфлікту. Подібний напрям розвивають і Степаненко О. та Канельська А. [6], акцентуючи увагу на необхідності адаптації традиційних підходів до оцінки стійкості саме в період воєнного стану, коли класичні критерії втрачають свою прогностичну силу.

Окрім цього, у науковій літературі представлено роботи, спрямовані на вивчення антикризових інструментів посилення фінансової стійкості, зокрема через удосконалення системи фінансового управління підприємством, зокрема робота Скоропад І. Лазарева О. [7]. Окремі дослідники, а саме Живко З., Родченко С. та Лелюк Н. [8], підкреслюють ключову роль фінансової безпеки як стратегічного елемента стійкості в умовах воєнного часу, враховуючи підвищений рівень екзогенних загроз.

Водночас сучасна наукова думка охоплює й інші типи викликів — зокрема, пов'язані з цифровою трансформацією економіки. У цьому напрямку працюють

Танклевська Н. та Мірошниченко В. [9], які досліджують нові вимоги до фінансової стійкості в умовах цифрової економіки, де технологічна адаптивність стає невід'ємною складовою фінансової міцності.

Таким чином, тема фінансової стійкості в умовах викликів активно розвивається в українській науковій спільноті, охоплюючи як надзвичайні обставини (зокрема воєнний стан), так і структурні зміни, зумовлені технологічним прогресом.

Метою статті є розгляд особливостей оцінки фінансової стійкості та трактування її результатів для підприємств, що здійснюють діяльність в умовах воєнного стану. Дослідження має на меті адаптувати існуючі методики оцінки фінансової стійкості до реалій воєнної економіки, врахувати специфіку формування активів і капіталу в умовах кризи, а також запропонувати рекомендації щодо інтерпретації показників стійкості з урахуванням нетипових обставин функціонування підприємств.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є нормативно-правові акти, що регулюють фінансову звітність та бухгалтерський облік в умовах воєнного стану, фінансова звітність реальних підприємств різних галузей за періоди до та під час кризи, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з питань фінансової стійкості, антикризового управління та адаптації аналітичних підходів у умовах високої невизначеності.

У процесі дослідження застосовано методи теоретичного узагальнення та систематизації — для визначення сутності фінансової стійкості в екстремальних умовах; економічного аналізу та фінансової діагностики — для розрахунку й інтерпретації ключових показників з урахуванням воєнної реальності; порівняльного аналізу — для оцінки динаміки фінансової структури підприємств; моделювання та сценарного аналізу — для прогнозування впливу інфляції, девальвації та логістичних ризиків; а також метод логічного узагальнення — для формулювання наукових висновків і практичних рекомендацій.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабне вторгнення РФ та спричинена ним глибока макроекономічна криза суттєво трансформували умови функціонування вітчизняних підприємств і організацій, поставивши під загрозу їхню фінансову життєздатність. У цих умовах традиційні підходи до фінансового менеджменту виявилися недостатніми, що призвело до формування нової науково-практичної проблематики — забезпечення фінансової стійкості бізнесу в умовах надзвичайної нестабільності, ризиків та обмежених ресурсів (таблиця 1).

Слід зазначити, що зниження рівня фінансової стійкості є не просто індикатором фінансової вразливості, а каталізатором системної дестабілізації господарської діяльності суб'єкта. Послаблення стійкості часто супроводжується порушенням платоспроможності, скороченням ліквідності, зростанням залежності від зовнішніх джерел фінансування та, у кінцево-

му підсумку, активізацією передбанкрутних процесів. Тому підтримання, а ще краще — досягнення оптимального рівня фінансової стійкості, має стати пріоритетним завданням стратегічного управління для топ-менеджменту українських підприємств.

Водночас варто підкреслити, що можливості для управління фінансовою стійкістю існують не лише в умовах економічного зростання — коли підприємство генерує стабільний прибуток, демонструє високу рентабельність і має достатні внутрішні ресурси для інвестування в різні напрями розвитку. Навіть у кризових обставинах, характерних для сучасного етапу розвитку української економіки, залишається значний потенціал для консолідації фінансових потоків, оптимізації структури капіталу, перерозподілу ресурсів та застосування антикризових механізмів, спрямованих на підвищення стійкості й адаптивності бізнесу.

Таким чином, для забезпечення тривалої фінансової життєздатності в умовах високої нестабільності вітчизняним суб'єктам господарювання необхідно не лише усвідомлювати сучасні системні виклики, а й інтегрувати їх у стратегічну та операційну мо-

дель управління. Це передбачає постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища з метою раннього виявлення потенційних загроз, оцінку ймовірності їхньої актуалізації та впливу на ключові фінансові показники.

Ефективна антикризова фінансова стратегія має ґрунтуватися на проактивному підході: прогнозуванні ризиків, моделюванні стресових сценаріїв, формуванні резервів та механізмів швидкої адаптації. Лише за умови своєчасного та адекватного реагування на зміни у фінансовому середовищі підприємство здатне не просто зберегти, а й підтримувати оптимальний рівень фінансової стійкості — як основи своєї конкурентоспроможності, платоспроможності та довгострокової стабільності.

В умовах зростаючої конкуренції, нестабільності ринків та економічних труднощів здатність підприємства ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та відповідати на зміни зовнішнього середовища стає надзвичайно важливою. Чим вищою є фінансова стійкість, тим більше підприємство є незалежним від зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим меншим є ризик банкрутства. Фінансова стійкість

Таблиця 1

Вплив сучасних кризових чинників на ключові компоненти фінансової стійкості підприємств

Компонент фінансової стійкості	Сучасні виклики та системні проблеми
1. Фінансова автономія (незалежність)	<ul style="list-style-type: none"> • Суттєве зниження внутрішнього генерування капіталу через падіння прибутковості та обмеження операційної діяльності. • Зростання потреби у власних оборотних коштах на тлі порушення логістичних ланцюгів, обмежень у зовнішньоекономічній діяльності та зростання цін на імпортні ресурси. • Скорочення ділової активності, що призводить до неповноцінного виконання розрахункових зобов'язань і погіршення фінансової дисципліни.
2. Рівень фінансового ризику	<ul style="list-style-type: none"> • Ескалація ризиків втрати майнових активів через пряме військове руйнування, окупацію територій та обмежену доступність страхування від воєнних ризиків. • Поглиблення політико-економічної нестабільності, що ускладнює доступ до кредитних ресурсів, підвищує вартість фінансування та знижує довіру з боку фінансових інституцій. • Зростання контрагентських ризиків, зокрема через масову неплатоспроможність клієнтів і постачальників у кризових умовах.
3. Маневреність власного капіталу	<ul style="list-style-type: none"> • Деградація оборотних активів через скорочення обігу, зниження платоспроможного попиту та зміну споживчих поведінок. • Дисбаланс у структурі капіталу: зростання частки неліквідних або неефективно використовуваних активів на тлі скорочення оборотних коштів. • Обмежена здатність до оперативної перебудови капіталу через інституційні, логістичні та фінансові обмеження.
4. Якість взаємодії з фінансовими партнерами	<ul style="list-style-type: none"> • Різне зниження інвестиційної активності через загальне заморожування капіталу, невизначеність майбутнього та високий рівень системних ризиків. • Закриття або обмеження доступу до традиційних та альтернативних джерел фінансування (кредитування, лізинг, венчурне фінансування) у зв'язку з кризою банківського сектору та зміною стратегій фінансових інституцій. • Зниження довіри з боку інвесторів та кредиторів, що ускладнює мобілізацію додаткових ресурсів для підтримки операційної діяльності.
5. Якість взаємодії з контрагентами	<ul style="list-style-type: none"> • Зростання ймовірності банкрутства клієнтів та постачальників, що призводить до масових прострочень і неплатежів. • Перебої в постачанні матеріально-технічних ресурсів через порушення ланцюгів постачання, затримки у митному оформленні та фінансові складнощі партнерів. • Підвищення конфліктності у ділових відносинах, зокрема через невиконання умов контрактів, зміну умов оплати та відсутність механізмів швидкого врегулювання спорів.

Джерело: узагальнено авторами на основі [7]

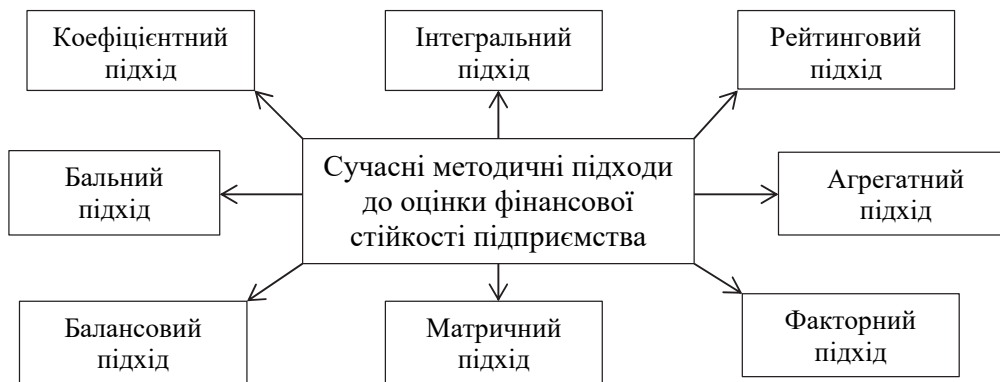

Рис. 1. Сучасні методичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства

Джерело: узагальнено авторами на основі [11]

відіграє важливу роль у забезпеченні розширеного відтворення та прибутковості у майбутньому [10].

Сучасні методичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства є багатограними та враховують як традиційні, так і інноваційні способи аналізу фінансового стану, які дозволяють отримати комплексну картину, адаптовану до умов швидких економічних змін і зростаючих зовнішніх ризиків (рис. 1). До сучасних методичних підходів до оцінки фінансової стійкості підприємства слід віднести: коефіцієнтний, інтегральний, рейтинговий, агрегатний, факторний, матричний, балансовий, бальний.

В умовах воєнного стану та економічної нестабільності особливо важливо обирати адекватні методи оцінки фінансової стійкості підприємства, які враховують специфічні ризики та невизначеності, пов'язані з кризовими явищами в економіці. Традиційні підходи до аналізу можуть потребувати адаптації до нових реалій, оскільки стандартні показники можуть не відображати повною мірою поточний стан підприємства.

Зокрема, в умовах воєнного часу для багатьох підприємств занижені або завищені показники фінансової стійкості можуть розглядатися в межах нормативних за умови забезпечення безпеки бізне-

Таблиця 2

Тракування показників фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану

Показник фінансової стійкості	Нормативне значення в умовах звичайної діяльності	Рекомендоване значення в умовах війни	Особливості трактування в умовах війни
Коефіцієнт поточної ліквідності	>1	>1	В умовах війни підприємства повинні зберігати високу ліквідність для швидкої реакції на зміни.
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,7	>1	Збільшення вимог до ліквідності через нестабільність зовнішнього середовища.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	>0,7	Підвищення вимог до наявності готівкових коштів для забезпечення оперативної діяльності.
Коефіцієнт автономії	>0,5	>0,8	Збільшення вимог до рівня автономії через обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування.
Оборотність активів	Зростання значення показника в динаміці	Прийнятне несуттєве зменшення показника	В умовах війни прийнятне тимчасове зниження оборотності через порушення логістичних ланцюгів.
Оборотність запасів	Зростання значення показника в динаміці	Суттєве зростання показника в порівнянні з довоєнним періодом	Необхідність швидкої реалізації запасів через ризики їх застарівання та зниження вартості.
Рентабельність продукції	Залежить від галузі та умов ринку	Робота на межі збитковості прийнятна за умови збереження штату та забезпечення виплат за обов'язкові зобов'язання	В умовах війни підприємства можуть працювати з нижчою рентабельністю заради збереження робочих місць та платоспроможності.

Джерело: згруповано автором і доповнено за даними [5]

су, збереження робочих місць та організації виплат за обов'язковими зобов'язаннями.

Особливості трактування показників фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану (табл. 2) де підприємства повинні адаптуватися до нових умов шляхом підвищення ліквідності, автономії та ефективної управлінської політики.

Таким чином, для забезпечення об'єктивної оцінки фінансової стійкості в умовах воєнної економіки необхідно враховувати специфічні ризики та невизначеності, а також адаптувати існуючі методики аналізу до нових умов господарювання. Фінансова стійкість визначається сукупністю різних показників, що необхідно аналізувати у взаємозв'язку [12; 13], для її оцінювання часто застосовується методика розрахунку інтегрального показника, яка включає кілька ключових етапів. Існує низка методик для комплексної оцінки рівня фінансової стійкості підприємства. До таких методик відносять метод середньої геометричної, метод відстаней і таксономічний метод. Ці підходи включають кілька основних етапів, зокрема нормалізацію (стандартизацію), зважування та агрегування даних. Нормалізація передбачає перетворення вихідних даних у безрозмірний формат або приведення їх до однакового діапазону, що дозволяє порівнювати показники, які мають різний характер. Серед існуючих методів нормалізації найбільш часто застосовують нормалізацію відносно суми або відносно максимального/мінімального значення показника (це використовується, коли пріоритетність показників має різні образи). Для показників-стимуляторів, тобто тих, збільшення яких сприяє покращенню фінансової стійкості підприємства, застосовують наступну формулу:

$$y'_i = \frac{y_s - \min y_s}{\max y_s - \min y_s}, \quad (1.1)$$

де $\max y_i$ — максимальне значення показника;
 $\min y_i$ — мінімальне значення показника.

Для показників-дестимуляторів, де чим менше значення, тим краще, розрахунки здійснюються за формулою:

$$y'_i = \frac{\max y_s - y_s}{\max y_s - \min y_s}, \quad (1.2)$$

Інтегральний показник фінансової стійкості є ефективним інструментом для оцінки та порівняння підприємств, визначення рівня їхньої наближеності до умовного «ідеального» стану, а також окреслення шляхів удосконалення фінансової стійкості.

Основні аспекти застосування інтегрального показника:

1. Порівняння підприємств. Інтегральний показник дає змогу оцінити фінансову стійкість різних компаній як у межах однієї галузі, так і міжгалузево. Це допомагає визначити фінансових лідерів і виявити компанії, що потребують покращення своєї фінансової позиції.

2. Оцінка відповідності еталонним значенням. За допомогою інтегрального показника можна визначити, наскільки фінансовий стан підприємства відповідає умовному «ідеалу». Це здійснюється шляхом порівняння фактичних фінансових коефіцієнтів із нормативними або референтними значеннями.

3. Визначення напрямів удосконалення. Аналіз отриманого інтегрального показника допомагає ідентифікувати слабкі місця у фінансовій стійкості підприємства та розробити стратегії їхнього покращення. Це може включати оптимізацію структури капіталу, підвищення ліквідності, рентабельності чи зменшення фінансових ризиків.

Таким чином, аналіз фінансової стійкості дозволяє виявити слабкі місця в фінансовому стані підприємства, оцінити його фінансові можливості та потенціал розвитку, а також розробити ефективні стратегії для покращення фінансової стійкості. Він є важливим для прийняття обґрунтованих рішень та забезпечення стабільного функціонування підприємства в умовах ринкової економіки. Регулярний аналіз фінансової стійкості є необхідним елементом стратегічного управління підприємством та гарантією його успішного функціонування.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження показує, що умови повномасштабної війни кардинально змінюють зміст і методику оцінки фінансової стійкості: класичні підходи, ґрунтовані на стабільності середовища, стають малоефективними, оскільки воєнна реальність породжує екстремальні, непередбачувані ризики — від знищення активів до розриву логістичних і фінансових ланцюгів. У цих умовах фінансова стійкість трансформується з показника економічної міцності у здатність до виживання, збереження мінімальної функціональності та потенціалу для подальшого відновлення. Аналіз наукових джерел свідчить про формування нового напрямку — фінансової діагностики в умовах форс-мажору, де ключовими є адаптація нормативів, переосмислення показників (наприклад, підвищення допустимих рівнів ліквідності та автономії) та застосування проактивних інструментів, таких як стрес-тестування, сценарний аналіз і інтегральні індекси. Найефективнішими виявляються комбіновані підходи, що поєднують коефіцієнтний аналіз з таксономічними методами, дозволяючи не лише оцінити стан підприємства, а й визначити шляхи його стабілізації.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку галузевих моделей оцінки, інтеграцію нефінансових чинників (географічне розташування, кіберзахист), створення цифрових інструментів моніторингу в реальному часі та аналіз зв'язку між фінансовою стійкістю та післявоєнним відновним потенціалом. Таким чином, забезпечення фінансової стійкості в умовах війни є не лише умовою виживання окремого бізнесу, а й стратегічною передумовою макроекономічного відновлення України.

Література

1. Іванюк У.В., Хамар Я.О. Поняття та структурно функціональні напрями дослідження економічної стійкості сектора малого і середнього підприємництва. *Академічні візії*. 2023. Вип. 23. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10276023>.
2. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 372–376. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/75.pdf> (дата звернення: 25.09.2025).
3. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. *Економіка і держава*. 2019. № 12. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.6>.
4. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. № 3. С. 173–180. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf (дата звернення: 25.09.2025).
5. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. (43). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>.
6. Степаненко О., Канельська А. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. *Підприємництво та інновації*. 2024. (33). С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21>.
7. Скоропад І.С., Лазарев О.М. Фінансова стійкість підприємства в умовах кризи: нові виклики та імперативи посилення. *Бізнес Інформ*. 2024. № 11. С. 300–307. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001541918> (дата звернення: 25.09.2025).
8. Живко З.Б., Родченко С.С., Лелюк Н.Є. Фінансова безпека підприємства: виклики воєнного часу для сучасного бізнесу. *Техніка і наука. Серія: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки*. № 1(29), 2024. С. 292–300. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1\(29\)-292-300](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1(29)-292-300).
9. Танклевська Н.С., Мірошниченко В.О. Фінансова стійкість підприємств в умовах цифрової економіки. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 249–255. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001496710> (дата звернення: 25.09.2025).
10. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.76. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776> (дата звернення 26.09.2025).
11. Ткаченко Є.Ю., Зінченко В.В. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2024. URL: http://bses.in.ua/journals/2024/86_2024/26.pdf (дата звернення: 25.09.2025).
12. Ковальова А.О., Танклевська Н.С. Інтегральна оцінка фінансово-економічного стану сільськогосподарських підприємств. *Стратегія економічного розвитку України*. Київ: КНЕУ. 2020. Вип. 47. С. 86–105.
13. Татар М., Гребенікова О. Система оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання в контексті глобальних викликів. *Галицький економічний вісник*. Т. : ТНТУ, 2021. Т. 71. № 4. С. 20–32.

References

1. Ivaniuk, U.V., & Khamar, Ya.O. (2023). Poniattia ta strukturno-funktsionalni napriamy doslidzhennia ekonomichnoi stiiikosti sektora maloho i serednyoho pidpriemnytstva [Concepts and Structural and Functional Directions of Research on the Economic Sustainability of the Small and Medium-Sized Business Sector]. *Akademichni vizii*, no. 23. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10276023> [in Ukrainian].
2. Tenytska, N.B., & Hryshko, Yu.S. (2015). Teoretychni aspekty otsinky platospromozhnosti pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Theoretical Aspects of Assessment of Solvency of the Enterprise in Modern Conditions]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 5: 372–376. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/75.pdf> [in Ukrainian].
3. Denysenko, M.P. (2019). Zakhody pokrashchennia finansovoho stanu pidpriemstva u suchasnykh umovakh hospodariuvannia [Measures to improve the financial condition of the enterprise in modern business conditions]. *Ekonomika i derzhava*, vol. 12, pp. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.61> [in Ukrainian].
4. Yatsukh, O.O., & Zakharova, N.Yu. (2018) Finansovyi stan pidpriemstva ta metodyka yoho otsinky [The financial condition of the enterprise and methods of its evaluation]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia*, vol. 3, pp. 173–180. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf [in Ukrainian].
5. Kostenko, Yu., Korolenko, O. & Huz, M. (2022). Analiz finansovoi stiiikosti pidpriemstva v umovakh voiennoho stanu [Analysis of the financial stability of the enterprise in the conditions of martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77> [in Ukrainian].
6. Stepanenko, O., & Kanelska, A. (2024). Finansova stiykist' pidpriemstv v period voyennoho stanu: ryzyky, zahrozy, shlyakhy yikh podolannia [financial stability of enterprises during martial arts: risks, threats, ways to overcome them]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsiyi*, (33), pp. 123–130. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21> [in Ukrainian].
7. Skoropad, I.S., & Lazarev, O.M. (2024). Finansova stiykist' pidpriemstva v umovakh kryzy: novi vyklyky ta imperatyvy posylennia [Financial sustainability of an enterprise in times of crisis: new challenges and imperatives for strengthening]. *Business Inform*, 11, pp. 300–307 [in Ukrainian].

8. Zhivko, Z. B., Rodchenko, S. S., Lelyuk, N. E. (2024). Finansova bezpeka pidpryyemstva: vyklyky voyennoho chasu dlya suchasnoho biznesu [Financial security of the enterprise: challenges of wartime for modern business]. *Tekhnika i nauka. Seriyi: pravo, ekonomika, pedahohika, tekhnika, fizyko-matematychni nauky*, no. 1(29), pp. 292–300. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1\(29\)-292-300](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1(29)-292-300) [in Ukrainian].

9. Tanklevska, N. S., & Miroshnychenko, V. O. (2024). Finansova stiikist pidpryyemstv v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Financial sustainability of enterprises in the digital economy]. *Biznes Inform*, 3, 249–255. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-249-255> [in Ukrainian].

10. Levkovich, O. and Kalashnikova, Yu. (2021). Finansova stykist' yak peredumova innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstva [Financial stability as a prerequisite for innovative development of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*, vol. 4, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.76 [in Ukrainian].

11. Tkachenko, Ye. Yu., Zinchenko, V. V. (2024) Suchasni pidkhody do otsinky finansovoy stiikosti pidpryyemstva [Modern approaches to assessing the financial stability of an enterprise]. *Prychornomorski ekonomichni studii*. URL: http://bses.in.ua/journals/2024/86_2024/26.pdf [in Ukrainian].

12. Kovaleva, A. O., Tanklevska, N. S. (2020). Intehralna otsinka finansovo-ekonomichnoho stanu silskohospodarskykh pidpryyemstv [Integral assessment of the financial and economic state of agricultural enterprises]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, no. 47, pp. 86–105. DOI: <https://doi.org/10.33111/sedu.2020.47.086.105> [in Ukrainian].

13. Tatar, M., Grebenikova, O. (2021). Systema otsinky finansovoy stykosti sub'yektiv hospodaryuvannya v konteksti hlobal'nykh vyklykiv. [System for assessing the financial stability of business entities in the context of global challenges]. *Halyts'kyi ekonomichnyy visnyk*. T.: TNTU. T. 71. No. 4. P. 20–32 [in Ukrainian].